

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 30.05.1974, sp. zn. 4 To 15/74, ECLI:CZ:NS:1974:4.TO.15.1974.1

Číslo: 19/1975

Právní věta: Koupí-li pachatel od cizozemce cizí peníze a po zjištění, že jde o padělané peníze, udá je jako pravé, naplní znaky trestného činu padělání a pozměňování peněz podle § 140 odst. 1 al. 2 tr. zák. a nikoliv pouze znaky mírněji trestného činu dávání padělaných a pozměněných peněz podle § 141 tr. zák.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 30.05.1974

Spisová značka: 4 To 15/74

Číslo rozhodnutí: 19

Číslo sešitu: 3-4

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Padělání a pozměňování peněz, Udávání padělaných a pozměněných peněz

Předpisy: 140/1961 Sb. § 140 odst. 1
§ 141

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 19/1975 sb. rozh.

Koupí-li pachatel od cizozemce cizí peníze a po zjištění, že jde o padělané peníze, udá je jako pravé, naplní znaky trestného činu padělání a pozměňování peněz podle § 140 odst. 1 al. 2 tr. zák. a nikoliv pouze znaky mírněji trestného činu dávání padělaných a pozměněných peněz podle § 141 tr. zák.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR z 30. 5. 1974 sp. zn. [4 To 15/74.](#))

Z odůvodnění:

Rozsudkem krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 29. ledna 1974 sp. zn. 1 T 30/73 byli obžalovaní P. F., H. T., J. Ř. a O. P. uznáni vinnými trestným činem padělání a pozměňování peněz podle § 140 odst. 1 tr. zák., obžalovaný P. F. dále též trestnými činy příživnictví podle § 203 tr. zák. a kuplířství podle § 204 tr. zák. a obžalovaná H. T. též trestným činem příživnictví podle § 203 tr. zák. Za to byli odsouzeni podle § 140 odst. 1 tr. zák. a obžalovaní P. F. a H. T. též za použití ustanovení § 35 odst. 1 tr. zák. k trestům odnětí svobody v trvání sedmi a půl roku u obžalovaného P. F., šesti let u obžalované H. T. a pěti let u obžalovaných J. Ř. a O. P. Pro výkon těchto trestů byli zařazeni

obžalovaní P. F., H. T. a J. Ř. podle § 39a odst. 2 písm. b/ tr. zák. do druhé a obžalovaný O. P. podle § 39a odst. 2 písm. a/ tr. zák. do první nápravně výchovné skupiny. Obžalovaným P. F. a H. T. byl podle zák. č. 44/1973 Sb. uložen ochranný dohled.

Proti tomuto rozsudku krajského soudu v Ústí nad Labem podali v zákonné lhůtě odvolání jednak krajský prokurátor v Ústí nad Labem do výroku o trestu týkajícího se obžalovaného P. F. a dále též obžalovaní P. F., H. T., J. Ř a O. P. O odvolání týkajících se obžalovaných P. F., H. T. a J. Ř bylo rozhodnuto již rozsudkem Nejvyššího soudu ČSR jako soudu odvolacího ze dne 3. května 1974 sp. zn. 4 To 5/74. Ve veřejném zasedání konaném o těchto odvoláních byla usnesením Nejvyššího soudu ČSR ze dne 3. května 1974 sp. zn. 4 To 5/74 trestní věc proti obžalovanému O. P. podle § 23 odst. 1 tr. ř. vyloučena ze společného řízení. Řízení o odvolání obžalovaného O. P. bylo provedeno Nejvyšším soudem ČSR pod sp. zn. [4 To 15/74](#), v níž pak bylo o odvolání tohoto obžalovaného rozhodnuto tímto rozsudkem.

Ve svém odvolání obžalovaný O. P. vytýká soudu prvního stupně, že skutkový stav, který jinak správně zjistil, nesprávně posoudil po stránce právní, když dospěl k závěru, že obžalovaný O. P. věděl o tom, že peníze, které rozprodával, jsou padělané. O původu těchto peněz získal vědomosti od obžalovaného P. F., přičemž k jednání sním si přizval svědka O. L., který ve své výpovědi uvedl, že obžalovaný působil dojmem, že věří tomu, že peníze jsou pravé, o čemž přesvědčoval sebe i ostatní účastníky jednání. Z toho obžalovaný O. P. dovozuje, že po subjektivní stránce byl přesvědčen o tom, že peníze, které rozprodával, jsou pravé, a v důsledku toho se nedopustil trestného činu podle § 140 odst. 1 tr. zák. Dále pak tento obžalovaný ve svém odvolání vyslovil názor, že jeho jednání mohlo být posouzeno nejvýše jako pomoc k trestnému činu udávání padělaných a pozměněných peněz podle § 141 tr. zák. a k odůvodnění této kvalifikace uvedl, že podle získaných informací P. F. získal padělané peníze za prodej fotoaparátu, a o tom, že jde o padělané peníze, se dozvěděl až dodatečně při výměně části peněz v bance. Z toho obžalovaný O. P. dovozuje, že obžalovanému P. F. poskytl pomoc při prodeji padělaných peněz, jimiž P. F. bylo placeno jako pravými.

Nejvyšší soud ČSR přezkoumal podle § 254 odst. 2 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost těch výroků napadeného rozsudku, které se týkají obžalovaného O. P., a v tomto rozsahu i správnost postupu řízení, které napadenému rozsudku předcházelo, a dospěl k těmto závěrům:

V řízení týkajícím se odvolatele, které napadenému rozsudku předcházelo, nebyly zjištěny žádné závady, zejména nedošlo v něm k porušení žádného ustanovení trestního řádu, jímž se má zabezpečit objasnění věci nebo právo obhajoby.

Soud prvního stupně na podkladě úplně a bezvadně provedeného dokazování správně zjistil skutečný stav věci, z něhož také vycházel při svém rozhodnutí o vině, pokud se týká obžalovaného O. P. Objasnil všechny okolnosti svědčící proti tomuto obžalovanému i okolnosti, které byly v jeho prospěch, a také se náležitě vypořádal s jeho obhajobou. Zjištěný skutečný stav také správně posoudil po stránce právní, když v jednání obžalovaného O. P. shledal zákonné znaky trestného činu padělaní a pozměňování peněz podle § 140 odst. 1 tr. zák. K vyvrácení námitek obžalovaného O. P., pokud směřují proti výroku o vině, považuje odvolací soud za nutné uvést toto:

Podle zjištění soudu prvního stupně trestná činnost obžalovaného O. P. spočívala v tom, že společně s obžalovaným P. F. v noci z 30. na 31. července 1973 v Praze prodal různým osobám dvanáct kusů padělaných dvacetidolarových bankovek měny Spojených států amerických za 4600,- Kčs, přičemž věděl, že jde o padělané peníze.

Tvrzení odvolatele, že se podle získaných informací mohl domnívat a také měl za to, že jde o peníze pravé, je v rozporu s výsledky dokazování. O povaze těchto peněz informoval odvolatele obžalovaný P. F., který jak v přípravném řízení, tak i v hlavním líčení uvedl, že ještě před tím, než začali s

prodejem peněz, obžalovanému O. P. řekl, že jde o falešné peníze, že O. P. si tyto peníze sám také prohlížel a prohlásil, že jde o falešné dolary. Také dal O. P. k nahlédnutí potvrzení banky o tom, že vyměňované dvacetidolarové bankovky pocházející z celkového množství padělaných bankovek, které měl obžalovaný P. F. ve své držbě, jsou padělky. Rovněž tak obžalovaný O. P. ve svých výpovědích v přípravném řízení i v hlavním líčení jednoznačně potvrzoval, že P. F. mu ihned, jakmile se spolu sešli, řekl, že má padělané bankovky, které chce prodat, a na důkaz toto mu ukazoval již zmíněné potvrzení banky o tom, že jde o padělky. To, že obžalovaný O. P. byl přesvědčen o tom, že jde o padělky. To, že obžalovaný O. P. byl přesvědčen o tom, že bankovky, které pak prodával, jsou padělané, potvrdil také svědek O. L., který ve své výpovědi v přípravném řízení i v hlavním líčení výslovně uvedl, že po příchodu do restaurace, kam ho telefonicky zavolal obžalovaný O. P., mu tento obžalovaný při tom, když ukazoval bankovku, sdělil, že je tato bankovka falešná, a dále prohlásil, že by se mohly bankovky někomu prodat, že nikdo nepozná, že je o falzifikáty. Ve své výpovědi ve veřejném zasedání před odvolacím soudem tento svědek znovu potvrdil, že byl po příchodu do restaurace informován P. F., že mají padělané bankovky, že sám se prohlídku bankovky přesvědčil tom, že je o velmi zdařilý padělek, a když O. P. vyslovil názor, že by měli bankovky prodat, sám svědek mu rozmlouval, aby takové bankovky neprodávali.

Uvedené výsledky dokazování svědčí o tom, že obžalovaný O. P. byl v době, kdy se rozhodl peníze společně s P. F. prodávat, dostatečně informován o tom, že jde o peníze padělané, sám o tom také informoval svědka O. L., a neměl proto důvod k tomu, aby tyto padělané peníze považoval za peníze pravé.

Pokud odvolatel dále namítal, že jeho jednání měl být posouzeno jen jako pomoc k trestnému činu udávání padělaných a pozměněných peněz podle § 141 tr. zák. vzhledem k tomu, že obžalovaný P. F. mu sdělil, že peníze získal za prodej fotoaparátu, přičemž o tom, že jde o peníze padělané, se dozvěděl až dodatečně, při výměně jejich části v bance, je třeba uvést, že ani tu odvolatel nevychází z výsledků dokazování. O tom, jak obžalovaný P. F. získal padělané peníze, byl odvolatel informován P. F. hned při jeho sdělení, že jde o padělané peníze. Tehdy totiž P. F. odvolateli řekl, že koupil dolary a že při výměně v bance zjistil, že jsou falešné. Ohledně podrobností mu sdělil, že koupil dolarů zprostředkovala H. T., kterou odvolatel znal, a že ona v tom také „lítá“. V souvislosti s tím, obžalovaný O. P. vypověděl, že P. F. mu o původu peněz řekl, že je získal od nějakého jugoslávského příslušníka, a to tom, že jsou falešné, se dozvěděl až dodatečně, když je šla obžalovaná J. Ř. proměnit do banky, kde jí peníze odebrali a zapsali si ji s tím, že dolary, které proměňovala, jsou falešné. Totéž opakoval obžalovaný O. P. i ve své další výpovědi na čl. 235 a ve výpovědi na čl. 249, v níž ještě také uvedl, že P. F. mu řekl, že dolary koupil po 18,- Kčs od nějakého jugoslávského státního příslušníka a že si musel peníze vypůjčit, aby je mohl koupit. Z těchto výsledků dokazování vyplývá, že obžalovaný O. P. o původu peněz věděl to, co mu sdělil P. F., že totiž P. F. tyto peníze koupil od nějakého jugoslávského příslušníka a že dodatečně při pokusu o výměnu části peněz v bance se P. F. dověděl, že jde o peníze padělané. P. F. tedy obžalovanému nikdy netvrdil, že padělané peníze dostal při prodeji fotoaparátu, a pokud to P. F. říkal svědku O. L., šlo o vysvětlení, které použil P. F. zřejmě z opatrnosti, neboť sám svědka neznal, a proto nechtěl před ním mluvit o tom, že padělané peníze koupil od cizince. Přitom je příznačné, že P. F. neinformoval pravdivě ani obžalovaného O. P., neboť ve skutečnosti dostal P. F. peníze darem od cizího státního příslušníka v době, kdy již věděl, že jsou padělané. Obžalovaný O. P. dodatečně převzal vysvětlení, které o původu peněz dal P. F. svědku O. L., a teprve v odvolacím řízení o ně opřel své tvrzení, že padělanými penězi bylo P. F. placeno jako pravými při prodeji fotoaparátu. Tímto tvrzením však nemohlo být vyvráceno to, co o původu peněz se dověděl obžalovaný O. P. přímo od P. F.

Ohledně vědomosti o původu padělaných peněz ve vztahu k osobě obžalovaného O. P. bylo proto možno tomuto obžalovanému prokázat jen to, že věděl, že P. F. koupil cizí peníze od jistého jugoslávského příslušníka za naši měnu a že dodatečně po pokusu vyměnit část těchto peněz v bance

zjistil, že jde o padělané peníze. Při uvažování o tom, zda ve smyslu námitky obžalovaného O. P. nešlo o pomoc k trestnému činu udávání padělaných a pozměněných peněz podle § 141 tr. zák., když obžalovaný O. P. prodával jako pravé padělané cizozemské peníze, které měl P. F. získat jako pravé koupí od cizince, odvolací soud dospěl k závěru, že nelze na zjištěné jednání obžalovaného O. P. aplikovat ustanovení § 141 tr. zák. Podle tohoto zákonného ustanovení se dopouští trestného činu udávání padělaných a pozměněných peněz ten, kdo padělané nebo pozměněné peníze, jimiž mu bylo placeno jako pravými, udá jako pravé. Toto ustanovení tedy předpokládá, že pachateli bylo padělanými nebo pozměněnými penězi placeno jako pravými, aniž v době placení věděl tom, že jde o peníze padělané nebo pozměněné: Ze slov „jimiž mu bylo placeno jako pravými“ je nutno dále dovodit, že pachatel poskytl tomu, kdo mu platil padělanými nebo pozměněnými penězi, protihodnotou a v důsledku toho tím, že mu bylo zapláceno takovými penězi, utrpěl hmotnou újmu. Peníze, jimiž bylo placeno, tu tedy musí vystupovat buď ve funkci oběživa, která spočívá v tom, že peníze zprostředkovávají oběh zboží, tedy působí při prodeji a nákupu zboží, nebo ve funkci platidla, kdy peníze působí např. při vyplácení mzdy a jiné odměny za práci, při splácení půjčky, při prodeji na úvěr atp. Tyto funkce peněz však nejsou plněny v případě přímého obchodu s penězi uskutečňovaného zejména tím, že naši občané za peníze naší měny kupují peníze cizích států. Obchod s cizozemskými penězi (valutami) podle § 7 zákona o devizovém hospodářství č. 142/1970 Sb. je totiž vyhrazen pouze Státní bance československé, případně peněžním ústavům a organizacím, které tím Státní banka československá pověří. Znamená to, že naši občané nesmějí nakupovat cizí peníze a vůbec provádět obchody s valutami jinak než prostřednictvím Státní banky československé, případně jí pověřených peněžních ústavů a organizací. Z těchto důvodů nelze padělané (pozměněné) cizozemské peníze, které pachatel získal koupí od jiné fyzické osoby, považovat za peníze, jimiž bylo placeno jako pravými ve smyslu § 141 tr. zák. Proto na případy udávání padělaných (pozměněných) peněz jako pravých, pokud tyto peníze byly získány uvedeným způsobem, nelze použít ustanovení § 141 tr. zák.

Obžalovanému O. P. bylo známo, že P. F. nesměl cizozemské peníze koupit od cizince. Když přesto tyto peníze, o nichž věděl, že jsou padělané, pak prodával jako pravé, dopustil se trestného činu padělaní a pozměňování peněz podle § 140 odst. 1 tr. zák. a nikoliv toliko pomoci k trestnému činu dávání padělaných a pozměněných peněz podle § 141 tr. zák.

Námitka obžalovaného O. P. pak není důvodná ani proto, že mu nebylo v žádném případě placeno padělanými penězi jako pravými, protože spoluobžalovanému P. F. neposkytl za padělané peníze žádnou protihodnotu. Ustanovení § 141 tr. zák. privileguje pouze toho pachatele, udávajícího padělané peníze jako pravé, jemuž bylo padělanými nebo pozměněnými penězi placeno jako pravými a který z tohoto důvodu utrpěl škodu. Tyto podmínky nejsou však u obžalovaného O. P. splněny.